

futureimage.bank.com

Tutkimus on pdf-muodossa osoitteessa www.akava.fi kohdassa Uutisia työmarkkinoilta.

Työaikaansa haluaisi muuttaa joka kolmas palkansaaja

■ AKAVAn, SAK:n ja STTK:n yhteisestä työaikatutkimuksesta ”Palkansaajien viikkotyöajat, toiveet ja todellisuus” käy ilmi, että joka kolmas suomalainen palkansaaja haluaisi muuttaa viikoittaista työaikaansa. Joka viides palkansaaja haluaisi lyhentää työviikkoaan, vaikka palkkataso laskisi. Joka kuudes haluaisi pidentää työviikkoaan.

Tutkimuksen on kirjoittanut SAK:n ekonomisti **Erkki Laukkanen**, jonka mukaan Suomessa käydylle työaikakeskustelulle on ollut ominaista puhe palkansaajien vuosityöajasta. Euroopassa keskustellaan ennemminkin työntekijöiden viikkotyöaikojen järjestämisestä siten, että palkansaajien toiveet ja todellisuus kohtaisivat nykyistä paremmin.

Tutkimuksen tekijöiden mukaan työajan yleisen lyhentämiskeskustelun rinnalle pitäisi Suomessa nostaa keskustelu työn ja työajan organisoinnista siten, että palkansaajien toiveet ja todellisuus paremmin kohtaisivat. Sii-

hen velvoittavat myös EU:n työllisyyspolitiikan linjaukset työ- ja perhe-elämän yhteensovittamisesta. Tässä keskustelussa työvuotta parempi tarkasteluväli on työviikko.

Ylipitkät työajat ja vastentahtoinen osa-aikatyö

Työaikatutkimuksen mukaan ongelma työelämässä ovat ali- ja yli-pitkät työviikot eli vastentahtoinen osa-aikatyö ja tavanomaisiksi tulleet yli 40 tunnin työviikot. Vastentahtoinen osa-aikatyö on Suomessa muihin EU-maihin verrattuna kolminkertainen. Tämä tutkimus tukee jo aiemmin esiin nousutta näkemystä,

jonka mukaan vähimmäistyöajasta on tullut standardi eikä minimi. Osa-aikatyöstä kokoaikatyöhön siirtyminen on vaikeaa.

Ongelma on myös yli 40-tuntin pituinen tavanomaiseksi muotoutunut viikkotyöaika, jota työaikalain mukaan ei saisi säännöllisenä esiintyä. EY:n työaika-direktiivi rajoittaa enimmäistyöajan, ylityöt mukaan lukien, 48 tuntiin viikossa. Sekä Suomen työaikalain että EY:n työaika-direktiivin taustalla ovat työterveys- ja turvallisuussyt. Kymmenen prosenttia suomalaisista palkansaajista tekee säännöllisesti yli 40 tun-

ta ylityökorvaukset, joihin työntekijä on lain mukaan oikeutettu. Palkatonta ylityötä tekevät ennen kaikkia johtavassa asemassa olevat ylemmät toimihenkilöt. Eurooppalaisissa mittauksissa ongelma näyttää olevan kasvussa myös muissa palkansaajaryhmissä, ja merkkejä siitä on myös Suomessa.

Palkansaajan vaikutusmahdollisuuksia lisättävä

Työpäivien pidentyessä työ- ja perhe-elämän yhteensovittaminen toisiaan tukevaksi kokonaisuudeksi on vaikea tehtävä. Tutkimuksen

nin työviikkoa ja viisi prosenttia yli 48 tunnin työviikkoa.

Ylempien ongelmana palkaton ylityö

Ylipitkistä työviikoista aiheutuvien ongelmien vähentämiseksi on tutkijoiden mukaan useita etenemis- teitä. Yksi on työaikalain työsuojeluvaikeuksien kattavampi valvonta. Työaikalain soveltamisessa on otettava nykyistä paremmin huomioon työsuojelulakiin kirjatut työsuojelutarpeet. Voi myös kysyä, ovatko lain rikkomisesta aiheutuvat seuraamukset riittävän tehokkaita estämään työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden kannalta haitallisen työaikakuormituksen.

Suomalaisen työelämän ongelma on muodostunut myös palkaton ylityö, josta on puhuttu aivan liian vähän. Tällaisessa tilanteessa työnantaja jättää maksamat-

mukaan työaikatoiveet vaihtelevat palkansaajan perhetilanteen mukaan. Lapsiperheiden huoltajilla ero toivotun ja normaaliksi tulleen työajan välillä on suurempi kuin muilla.

Työntekijän vaikutusmahdollisuuksia työaikajärjestelyissä olisi- kin tutkimuksen tekijöiden mukaan lisättävä. Liukuvan työajan käyttö ja liukumista kertyneiden vapaiden käytöstä päättäminen ns. työaikatilin tavoin on ollut mahdollista 1980-luvulta lähtien. Nyt tämä mahdollisuus on kymmenesosalla palkansaajista. Työaikatilien säästö- ja lainausmahdollisuudet ovat parhaillaan työmarkkinajärjestöjen neuvottelujen kohteena. Esitykset sisältävät huomattavasti laajemmat työajan säästömahdollisuudet kuin nykyinen liukuva työaika. □